

Nr 463

Av herrar **Carlsson** i Stockholm och **Wedén**, om säsongutjämnan-
de åtgärder inom byggnadsfacken m. m.

Lagen om tillståndstvång för byggnadsarbete erhöll enligt beslut vid 1956 års riksdag förlängd giltighet t. o. m. den 30 juni 1958. Samtidigt försvagades lagens karaktär av krislag. Det skedde dels genom att man ur lagtexten uteslöt bestämmelsen att lagen skulle tillämpas endast "vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden", dels genom att man i den proposition som låg till grund för riksdagens beslut förutsatte att lagen skulle användas som ett led i näringslivets lokalisering.

Vi gick vid tillfället för detta beslut bestämt emot en sådan förändring av lagstiftningens innebörd och förordade i stället att lagen skulle avskaffas efter en övergångstid i avvaktan på att särskilda åtgärder vidtoges i syfte att motverka säsongarbetslösheten. De skäl som därvid angavs har senare vunnit ökad styrka.

Förändringen av lagstiftningens karaktär har inneburit att man öppnat väg för dess inkluderande bland den ekonomiska politikens reguljära instrument. Denna krislag, som uteslutande syftade till att i vissa bestämt angivna krislägen bidra till upprätthållandet av ett fast penningvärde och att främja en ändamålsenlig användning av förnödenheter och arbetskraft, kan, eftersom den i fortsättningen skall tillämpas "i den mån den finnes erforderlig", lätt förvandlas till ett permanent inslag i regleringsmaskineriet. Denna tånjbara formulering ger utrymme för en ganska godtycklig tillämpning och underlättar en successiv förlängning av lagens giltighet.

Skäl saknas att vidmakthålla byggnadsregleringen som ett led i den investeringsbegränsande politiken. Samma syfte kan på ett smidigare sätt nås genom en kombination av sparstimulerande åtgärder och en effektiv penning- och kreditpolitik. Att det är möjligt att nå balans på detta område utan hjälp av denna detaljreglering visar det förhållandet att industriföretagens ansökningar om byggnadstillstånd i miljoner kronor sedan 1954 som en följd av den förda kreditpolitiken sjunkit mycket starkt, från 333 miljoner kronor under andra halvåret 1954 till för andra halvåret 1956 190 miljoner kronor (prel.). Vi är därför övertygade om att en avveckling av byggnadsregleringen inte medför några risker för en försämring av den samhällsekonomiska balansen. Som vinst skulle den däremot föra med sig att man slapp en hel del krångel och osmidighet och fick de mer stimu-

lerande arbetsvillkor, som ett ökat utrymme för den enskilda planeringen erbjuder.

Det är givetvis av stor vikt att näringslivet får en ändamålsenlig lokalisering. Vi tror emellertid inte att denna ändamålsenlighet bäst kan bedömas av byggnadsregleringens handhavare, som inte kan känna de i varje enskilt fall giltiga företagsekonomiska villkoren. En offentlig dirigerings på detta område kan ofta skada mer än gagna och resultera i en minskad effektivitet. Den överblick, som här behövs som ett komplement till företagets egen kännedom om de mera näraliggande förutsättningarna, kan enligt vår mening bättre åstadkommas av de utredningsorgan för dessa frågor, som näringslivet i dag har tillgång till.

Den sedan förkrigstiden skedda kraftiga minskningen av säsongarbetslösheten är inte i första hand ett verk av byggnadsregleringen. Den är främst ett resultat av utvecklingen inom byggnadstekniken, som i hög grad möjliggör sammanhängande sysselsättning över hela året. Däremot finns det rikligt med exempel på hur en ryckig och oskicklig handläggning av byggnadsregleringen framkallat onödigt stor säsongarbetslöshet.

Även om man alltså inte kan acceptera byggnadsregleringen som metod att åstadkomma en jämn sysselsättning på detta område, finns det anledning att betona att särskilda insatser kan behöva göras i syfte att stimulera till ett ökat vinterbyggande. De olika uppslag till åtgärder i denna riktning som framförts bör snarast prövas av Kungl. Maj:t och sedan framläggas för riksdagen.

Av ovan redovisade skäl anser vi att lagen om tillståndstvång för byggnadsarbete inte bör förnyas, när dess giltighetstid den 30 juni 1958 utgår. Dess avskaffande kan förberedas genom att riksdagen i god tid förelägges förslag till säsongutjämnande åtgärder inom byggnadsfacken.

Med stöd av det som ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t i så god tid förelägger riksdagen förslag till säsongutjämnande åtgärder inom byggnadsfacken, att giltighetstiden för lagen om tillståndstvång för byggnadsarbete inte behöver ytterligare förlängas.

Stockholm den 26 januari 1957

C. W. Carlsson

Sven Wedén